

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminică
Pe un an 4 Cor. — Pen-
in România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrise nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Regnorum fundamentum.

(S) Sunt multe și deosebite părerile oamenilor în ceea ce privește judecățile; nu mai încapă însă nici o îndoială, că cea mai potrivită atât cu realitatea lucrurilor, cât și cu firea omului și cu spiritul creștinesc, deci și cea mai frumoasă e părerea, că sentința judecătorească este un act de împăcare.

S'a ivit o neînțelegere între doi oameni. Dacă nu se pot împăca, se duc în fața judecătorului, care cercetează cauza și dă fiecăruia dintre dânșii ceea ce i se cuvine după lege și după dreptate. Pacea e făcută fiindcă nu mai are să ceară nimic unul dela altul. Nu e însă adevărată pacea decât dacă sunt amândoi convinși, că judecata a fost dreaptă, că nici unul n'a dat ori n'a primit prea mult. În vederea acestei convingeri se croiesc legile civile și e condusă întreaga procedură în procesele așa numite civile, căci cele mai primejdioase așezăminte sociale sunt judecătorii, dela care oamenii pleacă cu simțământul, că au fost fie părtiniți, fie năpăstuiți.

Cu atât mai vărtos trebuie să se producă convingerea, că dreptate s'a făcut, când sentința e dată în materie penală.

Acel, care a săvârșit o faptă oprită de lege, a intrat în conflict — nu cu poliția, nici cu judecătorii, ci cu societatea, care cere — nu răsbunare, ci împăcare. Primindu-și odată pedeapsa, el nu mai e vinovat de nimic și n'are să-și mai facă nici o mus-

trare. Dacă nu se produce însă convingerea, că pedeapsa e adecuată cu vinovăția, ori el se face dușman al societății, ori rămâne în societate un simțământ de legitimă amărăciune. De aceea se adună dovezile și se fac pledoariile, de aceea s'au introdus curțile cu jurați și se face judecarea în fața tuturor. Oriși-cât de dreaptă ar fi sentința, ea e primejdioasă dacă nu s'a produs și convingerea, că ea nu e nici părtinitoare, nici o năpăstuire, și cele mai primejdioase mișcări sociale, cum e și anarhismul, sunt urmări fatale ale simțământului, că legile și judecățile sunt nedrepte.

Iată de ce sunt acum atâți și atâți ani, când guvernul ungar a mutat curtea cu jurați dela Sibiu la Cluj, oamenii cu simțământ de dreptate au zis, că se zguduie temelile existenței statului ungar.

Doi făcători de rele, cari serviseră fapte monstruoase, amândoi germani, au fost judecați și osândiți la moarte, cum după legile țării se și cuvenia. Atât apărarea însă, cât și acuza au fost făcute în limba maghiară, pe care dânșii n'o înțelegeau. Când dar judecătorul a întrebă, dacă mai au ori nu să adauge ceva la apărarea ce li-s'a făcut, unul dintre dânșii a răspuns, că nu știe, căci n'a înțeles apărarea. S'a constatat deci într'un articol publicat în »Tribuna« că acest fel de a judeca la moarte e și el un fel de monstruozitate juridică.

Pentru acel articol »Tribuna« a fost trasă în judecată și curtea cu jurați a fost desființată fiindcă a pronunțat un verdict de achitare, dovadă neîndoioasă, că cetățenii

din Sibiu nu primiseră nici ei convingerea, că dreptate s'a făcut.

În primul proces ce s'a pertractat în fața curții cu jurați din Cluj, acuzatul a făcut apoi întrebarea, dacă jurații înțeleg ori nu limba românească, în care el are dreptul de a se apăra, și dintre doisprezece unul singur a dat răspuns afirmativ.

Cu toate aceste verdictul de condamnare a fost dat și președintele tribunalului a rostit »Ó Felége a Kirá y nevében« sentința spunând, că ea e dată drept dovadă, că »are statul ungar puterea« de a lovi pe cei ce se ridică împotriva lui.

Aici e primejdia cea mare, căci judecățile se fac — nu pentruca să-și arate statul »puterea«, ci pentruca să se facă dreptate și pentruca în sufletele tuturor să se păstreze simțământul, că în statul ungar nu e nimeni nici părtinit, nici năpăstuit.

Au stăruit însă toate guvernele ungare asupra principiului primejdios al »puterii« (megtorlás), au umplut temnițele de oameni, cari nu se socotesc vinovați și pe cari milioane de cetățeni îi socotesc nevinovați, și am ajuns în cele din urmă la judecata dela Cernova, care va fi umplut fără îndoială de spaimă pe cei mai mulți dintre judecătorii din Ungaria.

S'au trecut multe în timpul celor din urmă două decenii fiindcă lumea e preocupată de propriile ei afaceri, dar luarea aminte a oamenilor luminați se îndreptează din ce în ce mai mult asupra celor ce se petrec în Ungaria și afacerea dela Cernova e o afacere europeană. Acum, însă, se va

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

„Convorbiri de Luni“.

Edmondo de Amicis.

În Bordighera ce frumoasă, cu palmieri Florilor romane, cu grădini de cipri și de lămâi, a închis ochii pentru totdeauna, marele scriitor italian Edmondo de Amicis — idolul copiilor.

Acolo pe țărmul mării de opal, cu stoluri de corăbii și de pasări albe, într'o casă năbușită de rugurile trandafirilor înflăcărați, văd pe De Amicis adormit de veci sub povara brațelor de flori culesse din grădinile Liguriei de mânușile copiilor cari l-au îndumnezit. Italia plânge la căpătâiul lui. Marea cântă departe.

Se întunecă. Curtea se umple de facle. Umbre negre se strecoară prin coridoare. Copii din Bordighera cântă un »De profundis«. Italia își duce morții la Turino.

Trâmbiți.

Cerul e ca vioreaș. Alpii se ridică albaștrii în zările acestei țări, care e grădina lumii. Clopotele bat în turnuri.

Un plâns urlaș de fanfară...

Un car cu flori trece încet. Sub ele, inima cea mai bună a Italiei, merge la cer. O ceată de copii, plânge.

După ei armată: meșteșugarii războiului cu panase negre și galbene cărămizii, pompoanele regimentelor turineze, penele alpinștilor, lăncile și uniformele scipitoare ale călăreților, steaguri trențuite și poporul îndurerat.

Pe dealuri trosnesc tunurile. Trâmbițele sună și cel ce a fermecat o lume cu bunătatea și cu geniul lui, coboară pe lanțuri de flori, în grozpa stropită cu lacrimile Italiei.

Numai cine nu-l cunoaște, numai acela nu-i plânge.

Crescuse la Oneglia, pe coasta caldă a Liguriei, în aer de țară, în grădinile de flori și se jucase acolo cu copiii săraci. Adună pietre scipitoare de pe țărm, culegea lămâi, se spală la o fântână romană, unde se adăpau măgărușii drumeților, visă drumul corăbiiilor ce porniau în zările magice ale Mediteranei, vedea Genova de sub cipri și ascultă cimpoalele păstorilor, noaptea când tremurau stelele. Dumineca se duceau în Oneglia la biserică și religios, Ingenunchia acolo în fum de tămâie și în adierea cântărei de organe. A crescut ca un sfânt.

La douăzeci de ani, copilul cuminte din Oneglia se făcu soldat și se luptă la Custozza și la Roma, alături de Garibaldi. Italia cerea inima și brațul fiilor săi. Când luptele se potoliră și Italia răsuflă în liniște, De Amicis veni la cuibul său, la masa, între florile și muzele lui și începu să scrie.

Cine îl cetia, îl iubea.

A fost un fermecător.

Dar atunci, corăbiile din vis cari porniau din Oneglia spre țărmurile fermecate ale mării nu-l lăsau să doarmă. Era ca noul călător.

Într'o zi își luă tolagul și porni.

Cutreră Spania superbă, țara regilor orgolioși, și a eroicului »romancero« colindă pe sub zidurile taciturnului Escorial, avu viziunea autodafelor criminale și ca în Grenada lui Victor Hugo, ră-

căci prin grădini de rodii și naramzi, pe ulițele vechilor »Cludate«, văzu luna înalbind Alhambra și danșul Sarabandei lângă puțul dromaderelor din Sevilla. Măsurii i fermecară.

Din Spania trecu în Marocul cu lei, cu struți, cu nopțile de foc, cu orașele albe, cu fantaziile săngeroase ale arabilor și cu plânsul ghiumbrelor între palmierii din pustie.

Merse și în țara lui Rembrandt și acolo cunoscu farmecul adevăratului cămin omenesc și arta celui mai vrednic popor.

În Orient cunoscu Constantinopolul, cu poveștile și cu minunile lui — un spațiu de lumină, de lucruri și de colori — și descrie fără asemănare, armonios, plin de soare și de poezie, ca un Lorrain francez, într'o limbă suavă mai dulce decât muzica »Spania«, »Olanda«, »Marocul« și »Constantinopolul«.

De Amicis a fost unul dintre cei mai mari scriitori descriptivi ai lumii.

Ca și Heine, a căutat Parisul și a evocat mărima lui Victor Hugo, pentru care avea sentimente de adorațiune, în pagini celebre — ca în eternele apologii despre Garibaldi și Cavour.

O bunătate cerească se răsfânge în vorba lui. Cuvintele îi vin din inimă și când scrie se ridică până la lirica divină a lui Lamartine.

Pentru copii a avut cult. I-a iubit, i-a chemat la el, i-a privit de aproape și întocmai cași Cavour, vedea împlinirea idealului italian, în buna creștere a celor mici. Pentru ei a scris el, cea mai omenască, mai adevărată și mai sublimă carte: »Cuore« — poema duloșiei și a bunătății; cartea iubirei.

face judecată și asupra judecătorilor, cari nu caută dreptatea, ci dau dovezi despre puterea de a strivi — nu a statului ungar, ci a celor ce prin fel de fel de uneltiri au știut să se ridice în fruntea lui.

Chiar în zilele, când s'a dat sentința la Cernova, se vestește dela Lemberg, că tribunalul de acolo a luat o hotărâre, care ne reamintește judecata lui Solomon.

Doi pungași ordinari, o cântăreață de cafenele și un prieten al ei, au făcut mai multe potlogării, pentru cari au fost arestați și urmează să fie judecați în fața curții cu jurați. Deoarece acuzații numai în românește ar fi în stare să se apere, iar la Lemberg nu se poate constitui o curte cu jurați din cetățeni, cari știu românește, tribunalul a hotărât, așa zice vestea, că judecata să se facă la Suceava, unde jurații sunt cetățeni, cari știu românește.

Pe când dar în regatul ungar cetățeni onorabili, cari se bucură de stima generală și de simpatiile multor concetățeni ai săi, sunt judecați în fața unor jurați, cari nu sunt în stare să-i judece, și ajung în temniță fără ca cineva să-și fi dat silința de a produce convingerea, că n'au fost năpăstuiți, într'un oraș dela hotarele împărăției austriace, sub stăpânirea aceluiași monarh, judecătorii țin, ca nici pungașii ordinari să nu se poată plânge, că li-se face nedreptate.

De ce deosebirea aceasta?

Pentru că pe poarta Burgului din Viena stă scris cu litere mari »Iustitia regnorum fundamentum«, iar în gândul consilierilor ungari ai monarhului, care își are reședința în Burg, »Fors regnorum fundamentum«, deși nu așa stă scris la intrarea palatului regal din Buda.

Popoarele văd, judecă și aleg, iar alegerea nu e grea când deosebirile sunt atât de mari și de înverdate între cele două părți ale monarhiei.

Rațiunea de a fi a orișicărui stat e paza dreptății și cultivarea sântământului de dreptate, fără de care pacea nu e între oameni cu puțință, și cei mai aprigi dușmani

ai statului ungar sunt deserații, cari abuzează de judecătorii spre a dovedi, că are statul ungar destulă putere spre a strivi, pe ceice nu intră în vederile cărmuitorilor lui.

Unde o să ajungem, dacă vom mai merge tot așa înainte?

Fără îndoială nu la independența statului ungar.

Presa italiană despre noi. Fruntașul ziar italian din Trieste »Il Piccolo« publică în ediția de seară (Il Piccolo della Sera) de Joi, 19 l. c. sub titlul: I rumeni d'Ungheria si preparano alla lotta (Românii din Ungaria se prepară de luptă) un mic, dar obiectiv și frumos articol din Budapesta, despre noi, românii din Ungaria.

În articolul acesta informativ se descopere prigonirile pe cari le îndură românii din Ungaria, îndeosebi presa, se explică cum această prigonire îi îndeamnă pe români a deschide o luptă hotărâtă contra opresiei și se comentează ideia congresului presei române, care se prepară și e menit a se informa parlamentele și presa din străinătate despre prigonirile suferite de români.

Aceleași informații le dă și »La Voce del Popolo« din Fiume, și numărul său de Vineri, 20 l. c.

Vedem că știrea prigonirilor nemai pomenite, pe cari le îndurăm, atrag din ce în ce mai mult atenția ziarelor străine, mai cu seamă italiene.

Apărarea națională. Sub acest titlu »Voința Națională« de Vineri scrie:

»Sedința de ieri a camerei a fost înălțătoare. Discursurile sterile și preocupările meschine de partid au tăcut, pentru a face loc preocupărilor mai înalte, privitoare la interesele superioare și generale ale țării.

»Proiectul de lege pentru reorganizarea armatei, prezentat de dl ministru de război, general Averescu, a fost aprobat de unanimitatea adunării deputaților. Toți au recunoscut că armata noastră face un pas uriaș înainte, și că datorita tuturor bărbăților noștri de stat este să sprijine și să încurajeze acest progres.

Acolo veți găsi viața întreagă a copiilor cu duioșile, și cu durerile ei, farmecul vieții de familie, de muncă, de jertfă și de dragoste adâncă pentru țară.

Un războiu n'ar aduce Italiei, o mai mare glorie decât »Cuore« a lui De Amicis.

După luptele epice ale lui Garibaldi și vedeniile mărețe ale lui Cavour pentru viitorul Italiei, »Cuore« e cea mai patriotică operă pentru fericirea Italiei. Inima din care a izvorit, e divină. Copiii o cetesc și visează... bătrânii ascultă și plâng. Și toți rămân cu ea în suflet, se simt mai buni, aripi de vulturi li-se prind de umeri, Italia crește în ochii lor, o inimă și-un țel sunt toți din Sicilia cea caldă până în stâncile albastre ale Alpilor superbi.

Și iată idealul național pregătit prin carte, iar nu prin ascuțit de săbii, ori trăsnete de puști.

»Cuore« e o poemă. Fiecare povestire e un imn de bunătate. Ea se citește cu lacrimi și din inima atinsă de ea crește floarea dragostei pentru copii, pe care cine o lasă să se usuce, e vinovat.

Copiii pentru sufletul cărora De Amicis a strâns aceste picături de bunătate cerească, n'au o carte mai supremă. Andersen cel bun și Schmid cel pios, n'au întrecut cu istorisiri lor poema lui De Amicis.

Ceții o și veți plânge. Ea e cartea lacrimilor. Acolo stau adunate comorile sufletești ale celor mici...

Par'că văd pe Garrone, Calabrezul cel bun adus în școală la Torino și săruiat de Derosi. Derosi e unul din cei mai mari eroi ai bunătății omenești. Văd pe — patriotul Padovan — asvârlind banii căpătați dela ceice-i necinstesc Italia și pe băiețelul lombard pândind la Suluzzo din desigurul unui frasin trupele vrăjmașe și picând ciuruit de gloanțele lor pentru țara pe care o apără. Văd pe Coretti cel vesel, fiul unui soldat împănănat de gloria războiului din 1866, pe Nelli cocoșatul, pe Votini cel bine îmbrăcat, pe zidărașul mucalit cu nasul ca un ghemuleț și cu pălăria în buzunar, pe Garoffi care face negoț cu penițe și scrie lecțiile pe unghii ca să le citească pe furis și pe Carlo Nobis cel mândru, care stă între Precossi băiatul lăcătușului cu haina pâună în genunchi și Crossi, copilul precupeței. Văd pe Stardi cel posac și pe Franti răutăciosul cu pene de fazan la pălării.

Ce eroi sublimi!

Unul tușeste, altuia îi curge sânge din nas. Mai toți știrbi ca niște bătrâni. Unul își pierde pantofii pe sub bănci, altul plânge că s'a înșepat cu o peniță. Buzunarele lor sunt pline cu stafide, cu nasturi, cu dopuri de sticlucă, cu pietricele și

»Dupăcum, cu foarte multă dreptate a zis dl președinte al conziliului Dimitrie Sturdza, nu este vorba aci de paternitatea cutărui principiu, ci de faptul că situațiunea țării este astfel încât îngăduie acum să se desăvârșească reforma menită să ridice armata noastră la nivelul armatelor din apus.

»După modul clar și luminos cum dl ministru de războiu a expus ieri economia legii, și motivele cari au determinat reforma aceasta, toți au înțeles că administrația armatei este pe mâini bune, și dispozițiile din proiect vor fi aduse în îndeplinire cu adâncă pricepere și cu un patriotism lămurat.

»Declarațiunile de aprobare deplină și necondiționată ale dlor P. P. Carp și Take Ionescu, în numele opoziției conservatoare, au făcut cea mai bună impresiune generală că s'a făcut operă bună, sănătoasă și temeinică pentru țară.

Din România.

Suveranii Bulgariei în București. Vinet la orele 11 AA. LL. Principele Ferdinand și Principesa Eleonora a Bulgariei, însoțiți de MM. LL. Regele și Regina s'au dus în automobil la palatul Cotroceni, unde a avut loc un dejun intim care a ținut o oră.

În acelaș timp se întruneau la dejun, la palatul regal, suita Suveranilor bulgari, generalul Markoff, șeful casei militare a A. S. Principei Ferdinand, dna Stancioff, mare doamnă de onoare a A. S. Principesa Eleonora, d-ra Hakanoff, domnișoară de onoare, dl locot. colonel Stoyanoff, aghiotant și dl de Chèvreumont, secretarul particular al prințului, împreună cu casele civile și militare ale Suveranilor noștri.

La 2 d. n. familia regală și înalții oaspeți au făcut o vizită I. P. S. S. Mitropolitului primat, cu care ocaziune au cercetat Mitropolia.

Principele Ferdinand s'a interesat de data construirii catedralei și de întreg istoricul sfântului locaș.

La Cameră, unde se discută legea asupra reorganizării armatei, afându-se de această vizită un mare număr de deputați au ieșit în curtea Mitropoliei, salutând pe MM. LL. Regele și Regina și pe Suveranii principatului vecin.

D-nii Romanescu, Iulian Vrăblescu și șefii domnișorilor deputați, cari se aflau în tinda bisericii în momentul vizitei regale, au fost prezentați A. S. Prințului Ferdinand.

La plecarea Prințului Ferdinand și-a luat rămas bun dela șeful bisericii române, sărutându-i mâna,

cu tot felul de mărunțișuri. Când sbârâie o muscă în clasă îi vezi pe toți cu ochii în sus. Vara vin cu flori, cu iarbă și cu gănganii cari zboară prin clasă, cad în călimari, ies pline de cernelă și se plimbă pe caete, de le mângâieș: pe toate. Unii miorlăie ca pisicile; alții rid, înfig penițele în bănci și sbârâie cu ele cași cu drămbel.

Pe cine nu-l înduioșează nimicurile acestea?

Iată tabloul eroic al înmormântării lui Victor Emanuel și al micului toboșar Sard, împușcat în bătălia dela Custoza.

Iată pe Francisco cel milos stropit de noroi și ud până la piele, căutând pe tată-său într'un spital din Napoli.

Dar mamele! Cum vor ceți ele despre moartea copilășului care locuie în curtea precupeței?

Și iarăși, lacrimi mă înecă când mă gândesc la Vincenzo Crosetti, bătrânul profesor ieșit la penzile și retras într'un cămin sărac la Chieri, cu păreții jos, cu o sticlă de unt de lemn pe țepăreaș și o poliță de cărți într'un colț și care trăiește mahnit, pentru că e fără familie, nu mai are copil, nu mai e la școală.

Unul după altul, tablourile acestea pioase imi vin mereu în minte, luminoase și mari.

Cu De Amicis lumea se îmbunează, copiii sunt

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până la două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacia. La târgulul să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietari: Loser János, Budapest.

opol a luat loc în automobilul ce aștepta la scară, în dreapta M. S. Regelui.

În tot timpul vizitei catedralei, M. S. Regina și A. S. Prințesa Eleonora au așteptat la curtea Mitropoliei în automobil.

În urmă automobilul a luat drumul spre parcul Carol I. Aici înalții oaspeți au vizitat cu demnitate locul fostei expoziții, interesându-se de aproape de fiecare lucru în parte.

A. S. Prințesa Bulgariei a ieșit pe jos pe calea Victoriei, însoțit de dl colonel Hesseptchieff suveranul Bulgariei s'a dus apoi acasă la dl Dimitrie Sturdza, președintele consiliului, care lipsea, și unde și-a lăsat cartea de vizită.

Seara la orele 8 și jum. s'a dat la palatul regal un mare prânz de gală, la care au luat parte și d-nii miniștri, Dimitrie Sturdza, președintele consiliului, I. I. C. Brătianu, Sp. Haret, V. G. Morțun, E. Costinescu, A. Carp, general Avarescu și Toma Stelian, toți cu doamnele; d-nii colonel Hesseptchieff, agentul diplomatic bulgar, general Markow, colonel Stolanoff, dl Emil Petrescu, prefectul poliției Capitalei, d-nele Stanciof, Bengescu, Mavrogheni, Poenaru, Hakanoff etc.

Cel dintâiu toast a fost ridicat de M. S. Regele Carol, care a băut în sănătatea noulor căsătorii.

A. S. Prințesa Ferdinand a ținut apoi următoarea cuvântare:

»Mă simt fericit de frumoasele urări ce mi face Maiestatea Voastră. Întotdeauna când am călcat pragul Țării românești mi-s'a arătat dovezile cele mai sincere de prietenie din partea Majestății Voastre. Mă simt deci cu atât mai fericit acum, cu cât bunele urări ce mi vin de cum m'am însurat, sunt dela Maiestatea Voastră. Sentimentele sincere pe cari încă odătu-ni-le-ați arătat, sunt o cheazăle puternică pentru amicitia dintre România și Bulgaria. Beau acest păhar în sănătatea Majestății Voastre și a Augustei Soții, a familiei prințare și a României.»

În tot timpul prânzului muzica militară a delectat pe comenseni.

Masa a luat sfârșit la orele 10.

Sâmbătă dimineață cu trenul de 10, AA. LL. Prințesa și Prințesa Bulgariei a părăsit Bucureștii, luând drumul spre Ruscuc.

»Sindicatul ziaristilor» și jubileul »Gazetei Transilvaniei«. Iată adresa pe care »Sindicatul ziaristilor« a trimis-o »Gazetei Transilvaniei« cu ocazia împlinirii a 70 ani de existență:

»O aniversare rară ori unde, unică la noi, este aceea pe care o sărbătorește azi »Gazeta Transilvaniei«. A stării șapte-zeci de ani fără întrerupere într-una și aceeași luptă sfântă, întru urmă-

darnici, iartă, se calesc, ajută, numesc, adoră țara, în înir'o zi simțând în ei fiacra vitejiei vor fi erol.

Inimă e el — cuore...

Și povestea ei atinge înălțimi epice în marea istorisire »Dela Apenini la Anzi« în care un băiat genovez pleacă singur — singurel în America să-și caute pe mama-sa.

O celești zdrobit într'un suspin, într'un plâns, cu și »Moartea profesoarei Delcati« care muncise atâția ani și care și-a lăsat puținele ei cărți școlariilor săi; — unuia călămara, altuia o cădrită și care înainte de a muri spusese directorului său, să nu lase pe copii s'o însoțească la groapă, ca nu cumva să se bolnăvească de plâns.

Paginile despre Garibaldi și Cavour sunt imnuri. Vecinic îl vor adora copiii. În Italia se recită ca un cântec național. Sunt două iperbole sublime.

Astfel e »Cuore«.

»Cuore« e de Amicis, unul din cei mai mari umanitariști ai Italiei, apostolul bunătății și idolul copiilor.

Despre opera lui plină de bunătate și de iubire el a scris:

»Io l'ho scritto col sangue del cuor mio...»

De Amicis va trăi de apururi în inimile înduioșate de el.

Cine îl citește, îl beatifică.

Gh. D. Mugur.

rirea aceluiași înalte idealuri, poate să fie un titlu de mândrie și de glorie pentru orice publicație din lume, și ori-cine se va asocia ori când, cu dragă inimă, cu recunoaștere și cu urări, la asemenea sărbătorii. În aniversarea »Gazetei Transilvaniei« însă noi sărbătorim ceva mai mult, sărbătorim în același timp și aducerea aminte a unei date epocale în istoria renașterii noastre naționale.

Data care însemnează înființarea »Gazetei Transilvaniei« însemnează în adevăr, și data pășirii noastre cu hotărâre pe țărîmul ziaristice, pe care până atunci abia cu sfilă putusem pipăi. Aniversarea întemeierii »Gazetei Transilvaniei« este deci o sărbătoare a întregii noastre presei, căci începutul ei se confundă cu începuturile însăși ale gazetăriei românești.

Iată pentruce »Sindicatul ziaristilor din București« își ține drept o datorie, ce cu suflet înălțat și-o împlinește, de a se număra în șirul celor dintâiu ce vin să aducă »Gazetei Transilvaniei« prinosul urărilor lor, pornite din sentimentul cel puternic și neperitor al solidarității culturale naționale.

Emblema a acestei solidarități a fost însăși întemeierea, și-a continuat a fi tot timpul existența »Gazetei Transilvaniei«. Ea a știut să strângă, încă de acum trei sferturi de veac, în jurul ei, în același mănunchiu, pe cel mai de seamă dintre fruntașii de atunci ai culturii românești de dincolo și dincoace de Carpați, — și adesea ei de atunci încoace s'au întâlnit în coloanele ei numele stimate ale luptătorilor de pretutindeni ai neamului.

Politicește despărții — culturalicește însă una, — avem astfel dreptul și noi a numi »Gazeta Transilvaniei« a noastră, și a o sărbători ca pe a noastră, urându-i ca și de acum înainte să stea neclintită în slujba acelor idealuri, în lupta pentru care a putut să numere victorii său înfrângerii, dar cărora a rămas de-apururea și în orice clipă, credincioasă.

Pildă bună a unei asemenea statornicii, ea înalță inimile noastre, gazetarii români, spre hotărârea cea tare a jertfei, spre împlinirea cea fără de prihană a datoriei către neam, spre credința cea curată și mântuitoare.

»Gazeta Transilvaniei« să trăiască, și trecutul ei strălucit să-i dăruiască în lumina lui viitorului fără de sfârșit!

Sindicatul ziaristilor
din București.

Casa Rurală.

Discursul dlui C. Stere, rostit în ședința dela 6 Februarie a Camerei României.

(Urmare.)

Dar atunci cel puțin trebuie să recunoaștem și dvoastră — în loc să defaimați tendințele noastre subversive, ideile noastre socialiste și revoluționare, — că noi, dimpotrivă, în moderațiunea noastră am ținut seamă mai ales de interesele conservățiunii sociale. Nu socot că a fost un moment prielnic acum de a mai amâna o soluțiune oricât de modestă dar imediată, începând procedura revizuirii Constituției, atunci când se-tele obosite de toate aceste frământări și nerăbdătoare așteaptă o soluțiune grabnică.

Dar și în afară de această considerație de oportunitate, e incontestabil că, chiar în sine, calea preferită de guvernul liberal este mai sănătoasă în situațiunea noastră concretă. Fiindcă dlor, odăit ce legea tocmeliilor agricole urmărește ca scop lupta împotriva uzurii și a presiunii, aducând o îmbunătățire reală și imediată în sfera raporturilor agrare, putem, — prin celelalte măsuri, Casa Rurală, legea »trusturilor« etc., — lovi în rădăcina răului, să tindem la repartizare mai sănătoasă a proprietății funciare, dar fără salturi brusce, fără perturbări adânci, totdeauna dăunătoare, în sfera raporturilor economice. Aci numai o scurtă paranteză: Dl Delavrancea a fost foarte pesimist în această privință și a spus că dacă s'ar împărți la țărani câte trei mii hectare pe an în fiecare județ, după 10 ani de funcționare a Casei Rurale ar fi numai 30% din țărani nevoiași de pământ cari ar fi împrietăriți. Iarăși o poezie statistică: 3.000 hectare într'un județ, 90.000 de hectare pe an în toată țara, face 900.000 hectare în zece ani! Dacă dl Delavrancea recunoaște că funcționarea Casei Rurale are să dea

rezultate cu acest tempo, nu are dreptul să fie pesimist: o deplasare de proprietate de 1.000.000 hectare în 10 ani de zile e poate chiar prea repede pentruca să nu se provoace turburări în dezvoltarea economică sănătoasă. Vedeti dar, după însăși calculele dlui Delavrancea, Casa Rurală este un mijloc eficace și foarte energetic, cu condițiune bine înțelese — să fie cu sinceritate aplicată.

Legea împotriva trusturilor, am spus că este un alt mijloc de îndreptare, care tinde să înlăture însăși una din cauzele stării economice nesănătoase; fiindcă dacă în Anglia, de pildă, relele proprietăți latifundiare sunt moderate prin sistemul de cultură, întrucât moșiile fiind împărțite în arendă între mai multe ferme mijlocii și mici, predomină astfel cultura mijlocie și mică; la noi din potrivă, arendășii înrăutățesc situațiunea, accentuând caracterul latifundiar al sistemului nostru agrar; ele aglomerează mai multe proprietăți latifundiare în aceleași mâini; tocmai ele duc fatal la o gospodărie nerațională, dezordonată, care este bazată mai ales pe exploatarea intensivă a muncii celui ce nu se poate apăra, a țărânului. Prin urmare, iarăși, ținînd la rădăcina răului, trebuie să votăm, cum am făgăduit, o lege care să mărginească trusturile de arendași.

Prin combinațiunea tuturor acestor mijloace; prin aplicarea lor sinceră și energetică se poate îmbunătăți toată atmosfera vieții noastre publice; și numai astfel, — fiindcă starea economică a maselor populare este în strânsă legătură cu starea lor socială și cu rolul lor politic, — numai astfel vom crea și postulatul economic al dezvoltării politice normale ce nu se mai poate opri în loc; pentruca, dlor, cum a spus în cuvântarea sa frumoasă și caldă și colegul nostru din Clurgiu, dl Bălănescu, democratizarea vieții noastre publice, democratizarea instituțiilor noastre este în momentele de față o condițiune de viață pentru orice popor în lupta cea aspră de interese, în războiul pe care-l poartă astăzi popoarele între ele. Numai cultura tuturor energiilor, desfășurarea tuturor forțelor vitale ale unui neam poate să asigure isbânda, — și aceasta nu se poate ajunge în viața aceasta de somnolență și de mică combinațiuni, cu colegii restrânse, colegii ale căror rezultate nu satisfac pe nimeni. (Aplauze prelungite).

Dar, dlor, în toate aceste măsuri, cum a fost în chestia Islazurilor și cum va fi, desigur, și cu prilejul legii împotriva trusturilor, ne vom izbi întotdeauna de o obiecțiune, — ni se vor opune drepturile sacro-sancte ale proprietarului, cari, vădit, trebuie și vor fi mărginite.

Și, dlor, dați-mi voie, să luminăm diferendul acesta dintre noi. Plecați dela o idee chimerică, dela o noțiune a proprietății funciare care nu există nici la noi, precum în realitate nu există nicăiri.

Ideia de proprietate absolută asupra pământului e foarte nouă la noi, — ea datează în primele ei încăriri timide abia dela regulamentul organic. Și știți cu ce preț am plătit triumful ei?

În colecțiunea de documente, publicate sub auspiciile Academiei de dl Sturdza Șcheianu veți găsi, dlor, în limba franceză, adresa generalului Kisselef către statul administrativ din Moldova. Prin acea adresă, generalul rus caută să convingă boerimea moldovenească că nu este în interesul ei de a stăruii pentru schimbarea unei situațiuni, care nu poate să fie acceptată de obștie, de mulțime, fără rezistență, și că el nu poate pune la dispozițiunea boerimeii moldovenești armata M. I. împăratului Rusiei care se afla sub comanda sa. Generalul Kisselef nu a reușit; a luptat un an de zile și a fost silit să cedeze. Noțiunea proprietății a fost intronată în raporturile agrare, cu ajutorul... balonetelor rusești...

Nu volesc, cum am spus, să fac un cap de acuzare în această privință. România nu se deosebește din punctul acesta de vedere de alte țări. Istoria formării proprietății funciare pretutindeni are același caracter. Dar o transformare care s'a săvârșit în alte țări cu vechuri înainte, nașterea acestei noțiuni juridice formale a dreptului de proprietate, a avut loc la noi abia acum șapte zeci și cinci de ani, încât țărani bătrâni de azi își aduc încă aminte, cel puțin după spusele părinților lor, de regimul proprietății înainte de regulamentul organic, și amintirea e încă vie a acelor raporturi patriarhale, dar care asigurau existența materială a muncitorului român.

Cred dlor, că aceasta ne explică pentruce, de fapt, cu toate articolele înscrise în codul nostru

civil, nici un proprietar în țara românească, dar afirm: nici unul nu s'a crezut în drept de a exclude cu desăvârșire oare-care pretențiuni ale țărănilor asupra acestei proprietăți puasi quiritare, și a nu le da, în anumite margini, pământuri de hrană sau de a nu le primi vitele pentru pășune; cu toate că proprietarii noștri nu erau obligați la aceasta din punctul de vedere legal;

dar o stare de fapt, e o stare înrădăcinată în conștiința tuturor. O legislațiune nu poate să neglijeze aceste raporturi de fapt, care sunt impuse de situațiunea concretă și mai puternică decât voințele individuale, — raporturi, în care se reflectează conștiința juridică reală a poporului nostru. (Va urma).

Vorbirea dlui dr. V. Lucaciu

rostită în ședința dela 21 Martie a dietei ungare.

Onorată Cameră! La sfârșitul vorbirei mele rostită în ziua de 9 Martie am avut îndrăzneala să fac următoarea propunere: (citește) »Camera să declare că respinge proiectul lui Nagy Emil și nu-i dispusă a desbata modificarea regulamentului decât în forma unui proiect care s'ar prezenta după ce întâi s'a sancționat legea sufragiului universal, cu drept de vot secret și egal. În același timp acel proiect de modificare a regulamentului dietei să cuprindă și dispoziții privitoare la asigurarea desăvârșită a dreptului de imunitate a deputaților.«

Onorată Cameră! Când iau din nou cuvântul, pe baza dreptului de a mi susține, ca încheiere, proiectul meu de rezoluție, caut motivele cari s'au adus întru sprijinirea proiectului lui Nagy Emil. Am observat cu regret, că din vorbiri rostită n'am putut să culeg argumente în favorul acelei propuneri. Dincontră, tocmai din vorbiri acestea am avut prilej să adun cele mai grave argumente împotriva primirii propunerii.

Onorată Cameră! Corpul legislativ al țării se sfătuește aici în ședință ordinară, în timp normal. Țara așteaptă alcătuirile mari, milioanele din popor așteaptă așezăminte organice cari li s'au făgăduit atât pe teren politic, cât și pe cel economic și cultural, în privința ameliorării soartei popoarelor.

Cu drept cuvânt popoarele așteaptă realizarea celor făgăduite, pentru că li s'a pus solemn în vedere aceasta atât cu prilejul alegerilor, în vorbiri politice de program în manifestele partidelor politice, în vorbiri de corțesire, în articole de ziare și putem să afirmăm, că întreg spiritul public din țară s'a umplut cu anume idei mari, cu gândiri cari înălțau sufletele, iar alegătorii și-au trimis aici reprezentanții să realizeze aceste idei mari, să le realizeze printr'o muncă insuficientă, devotată și stăruitoare.

Sala aceasta splendidă, acest palat strălucit al Camerii a fost martor ocular mut, dar clasic al evenimentelor ce s'au succedat. D'aici, din cameră, s'a pornit marea campanie și aici s'au reîntors șefii însoșiți de soldații lor. E foarte natural deci, că țara întregă, milioanele din popor, așteaptă ca tot de aici să se pornească și realizarea marilor așezăminte ce s'au făgăduit.

În loc de acestea, ce vedem, ce găsim însă? Vedem că se ridică, aici în Camera, un catafalc pompos și pe acest catafalc pompos vor să așeze libertatea politică și parlamentară. Conștiința milioanele cetățenilor țării, popoarele nu numai că se revoltă, dar și protestează contra acestui lucru (mișcare). Parlamentul trebuie să reprezinte țara, așa cum într'adevăr este țara, cum trăiește și se dezvoltă, trebuie să reprezinte țara cum de fapt ea există, iar nu prin anume fraze, prin sofisme nefirești, iar în cele din urmă în spirit de paragrafe formulate cu puterea și devenite deja paradoxuri politice.

Colegul Nagy Emil a stabilit aici, în fața Camerii, între aprobări generale, următoarele: Parlamentele aiese sub sistemele vremurilor trecute n'au reprezentat convingerile politice ale majorității cetățenilor (mișcare). A fost deci parlament fără parlamentarism, ceace pentru situația politică însemnează, că în țara asta în realitate a fost un parlament fără țară și a fost aici țară fără parlament (mișcare).

E deci ușor de înțeles, că îndată ce opinia publică politică a țării s'a eliberat puțin și a

ajuns să respire, a măturat, a suflat acel partid, împreună cu toți factorii săi. Durere, că a măturat numai partidul, despre care minoritatea d'atunci a spus că s'a înstăpănit ca tiran asupra camerei și asupra opiniei publice din țară, durere, a măturat numai partidul și nu și spiritul acelui partid. Acesta și acum domnește în țară, până ce vine vremea ca să-l măturăm și pe acesta și să pornim munca de zidire a fericirii țării.

Di deputat Nagy Emil, în motivarea propunerii sale, spune că dacă parlamentul acesta ar fi ieșit din alegeri libere, ar reprezenta părerea politică a cetățenilor și astfel s'ar putea simți îndreptățit ca înainte de toate să facă revizuirea regulamentului. Noi, membrii ai partidului naționalist ne ținem de datorință, ca să dăm dovadă împreună cu stimatele noștri colegi deputați, despre mersul și dezvoltarea politică a vieții politice și să criticăm, obiectiv, situația politică.

Cunoscând adevărul, provocându-ne la fapte netăgăduite, arătăm că di deputat Nagy Emil și ceilalți tovarăși ai săi se află într'o mare rătăcire. Noi constatăm acel trist adevăr și provocându-ne la fapte zdevărate avem curajul s'o spunem cu conștiință liniștită, că parlamentul acesta tocmai așa nu reprezintă opinia politică a majorității cetățenilor ca și parlamentele erei liberale. Asta în- dăznilim s'o afirmăm întâia, pentru că milioanele cetățenilor sunt eschise dela exercitarea dreptului lor de alegere, a doua oară pentru că în cercurile naționaliste și în acele cercuri, în cari cetățenii naționaliști sunt în majoritate s'au făcut tot același abuzuri, ca în timpul alegerilor din era liberală...

Markos Gyula: Dacă asta ar fi adevărat, atunci n'ai fi tu aici!

V. Lucaciu: E de ajuns să mă provoc la alegerea trecută dela Dej. Bărbatul de încredere al partidului independist și pașoptist a venit aici la d-voastră și v'a descris, în ziare încă a fost publicat ce alegere a fost la Dej.

Președintele (sună): Rog pe di deputat să binevolască a rămâne la obiect!

V. Lucaciu: Stimatul meu coleg și deputat Nagy Emil vorbind de libertatea la alegeri...

Președintele: Mă rog de lertare di deputat a vorbit despre abuzurile dela alegeri. Asta în- tru nimica nu e în legătură cu regulamentul camerei.

V. Lucaciu: Nagy Emil a motivat revizuirea regulamentului chiar cu aceea, că această cameră e îndreptățită să voteze modificarea regulamentului de oarece majoritatea aceasta a ieșit din alegeri libere. Asta nu corăspunde adevărului ceace ne dovedește alegerea trecută dela Dej și după cum în legătură cu aceasta am arătat, și abuzurile întâmplare la alegerile din ținuturile naționale.

Pe lângă aceste mai e un argument nerestur- nabil. Parlamentul trebuie să reprezinte țara, să fie oglinda și expresiunea fidelă a țării. Statistica arată țara, starea, poziția și formarea etnografică a locuitorilor. Statistica arată acea proporție de numerii, în care, trebuie să fie reprezentată aici voința cetățenilor, și conform acesteia măcar atâta să se poată stabili că convingerea politică a totalității cetățenilor e reprezentată aici.

Conform statisticii dar, în acest parlament e locul a mai mult decât 150 deputați naționaliști, (Vii contraziceri) lăsând la o parte, natural, pe

deputații sași și croați. Și câți suntem aici, și numai cu câtă putere supra omenească am putut ajunge aici? (Adevărat! Așa-i la mijloc.) Rămâne dar și azi în deplină întregime și infallibilitate teza politică a colegului și deputatului Nagy Emil, că adică, nici parlamentul acesta nu e expresie fidelă a țării. Că aceasta corespunde adevărului, că această afirmare politică arată pe deplin faptele adevărate, nici nu ați crede, că oltăresc cu vorbirea deputatului coleg baronul Bárfy Dezső. Dreptatea totdeauna dreptate rămâne, dacă o zice aceasta chiar Bárfy Dezső, așa, învoluntar. El zice, în vorbirea sa rostită la revizuire, că deși partidul independist a ajuns din întâmplare în majoritate absolută, asta nu e formată naturală, asta a ieșit numai din pozițiunea dată, care mai mult nu se va repeta, și vor vedea deputații partidului independist, că șirul întreg al cercurilor electorale nu se va mai alege din rândurile partidului independist ci din cele naționaliste și socialiste. Așadar, aruncă umbra, sau mai bine z's luminează în viitor, și deși inconștient văzând era adevăratelor lucruri ce au să urmeze, spune simplu adevărul, că pe terenul, pe care ați lucrat până acuma, numai astfel ați ajuns aici ca deputați, precum a ajuns și el. (Contraziceri.)

Timpul acela a dispărut, și cu el vor pieri și acela, cari susțin spiritul acelui sistem și atunci va sosi acea dreptate, de care amintește el fără voie, în acea vorbire a lui. Chiar pentru aceasta, concluzia din acest mers de idei, e că parlamentul acesta e incompetent pentru modificarea regulamentului. Previne în această chestie; Ideea fundamentală e aceea, că parlamentul iese din alegeri libere și acest parlament se poate apuca de aceea mare prefăcere care se poate uni cu ideea, cu scânteia divină a libertății dar aici nu observă, că această conștiință liniștită a trecut în degenerare, și nu permite o critică amănunțită în acele ținuturi, cari încă cu aceeași îndreptățire pretind partea lor din spiritul sfânt al libertății. Noi constatăm că în aceste ținuturi nu numai că alegerile n'au fost libere, dar mandatele de deputați vi-le ați câștigat abuzând de libertatea la alegeri. (Adevărat e! Așa-i, la mijloc. Vii contraziceri în stânga).

Pozsgay Miklós: Dacă n'ar fi fost alegere liberă, n'ai fi ajuns aici.

V. Lucaciu: Un alt argument e, că Nagy Emil, ca eroul chemat al libertății — și-mi place să-l văd în poziția aceea — mănuește arma de lipsă pentru isbânda libertății și păsește în ogașele viitorului zicând: noi ne-am născut în libertate, așadar voim asigurarea libertății.

Dar stim. meu coleg deputat, eroul chemat al libertății, care voințe să învârtească în mână arma libertății, vrea să nege aceasta pentru un alt coleg al său, sau pentru o grupă din colegii săi?

Dar dacă eu mă voiu opune chiar cu acea sabie și în numele sfânt al libertății așa voi să lupt încontra acelui factor, care vrea să strivească libertatea mea, simțământul meu național, libertatea limbii și a culturii mele, atunci deja trebuie să-mi cadă din mână această sabie, care mi servește în lupta pentru eluiparea acestei idei, sau trebuie să o predau ori trebuie să desarmez, ori să depun arma? Stimate, die deputat, eu și colegii mei n'om face-o asta nici odată, ci vom pretinde aceleași drepturi, pe aceeași bază. (Aprobări la naționaliști).

Fenyvesi Soma: Cu împlinirea acelorași datorințe.

V. Lucaciu: Și că la aceste avem tot dreptul acuma o pot spune cu conștiință mândră, că la asta mă simt îndreptățit în urma declarațiunilor făcute în această cameră în legătură cu chestia naționalistă. Aceste declarații înțelepte, patriotice, cari le-au făcut aici un Molnár Jenő, un baron Thorocky Viktor, un Csépany Géza și un Benedek János, da, nouă ne servesc de satisfacție, pentru înfristarea profundă a inimii noastre, în urma declarațiilor, pe cari le-au făcut aici di- ni ministri Andrassy și Apponyi, și apoi așa mai fin deputatul Nagy Emil.

— Câtă vreme aceste declarații politice ne servesc de satisfacție, le considerăm tot odată și de un

Gel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — maeștru de monumente și pietre de cimitir. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt magazin se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25. Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662. Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

semn al timpului. A fost vremea, ca după o suferință de 40 ani, să auzim și astfel de cuvinte de frate și fiți convinși stimați colegi, că dacă aceste voci de frate vor deveni generale în această cameră, atunci nu ne vom mai plânge de persecuție, de neînțelegeri, ci toți cu o inimă și cu un suflet ne vom năzu să aducem dulcea noastră patrie, Ungaria, la fericire și mărire. (Aprobări vii și aplauze, la mijloc.)

Pozsgay Miklós: Fapte să vedem, nu vorbiri agitatorice în contra maghiarilor!

Președintele: Liniște mă rog!

V. Lucaciu: Imi pare rău, că n'am înțeles întreruperea.

Pozsgay Miklós: Măcar am spus o destul de tare! Pretindem fapte, nu vorbiri agitatorice!

Președintele: Rog pe dl. deputat Pozsgay Miklós ca să nu conturbe pe orator cu întreruperile sale continue!

V. Lucaciu: Atrag atențiunea dlui deputat înainte de toate asupra acelor fapte, cari ne fac demni de aceste declarații și pe baza cărora noi vrem să vă convingem, că suntem demni de stima fraților noștri maghiari și iubirea compatrioților noștri. Chiar din acele fapte lese la iveală și vrem să se învedereze că noi neapărat ne alipim cu toată puterea caracterului nostru la națiunea, limba și cultura noastră proprie (Aprobări în centru).

Onorată Cameră, tocmai în aceasta zace garanția pe partea dv., că noi în adevăr știm să iubim patria, căci cine nu-și iubește limba maternă, naționalitatea, și nu se alipește de ea, acela azi mâne își vinde și patria. (Aprobări vii în centru). Acela va întona principiul »Ubi bene, ibi patria«.

Markos (întrerupe).

Președintele: Rog pe domnul Markos, ca să nu conturbe cu întreruperile domniei-sale pe orator.

Lucaciu: Dar, onorată cameră, aceste declarațiuni înțelepte și patriotice arată că da, nu numai că trebuie — pentru că eu nu volesc să deschid drum forței ci volesc să netezesc calea înțelegerii reciproce a înțelegerii amicale — ci că vom putea rezolva mai ușor chestia națională fără a ne atinge însă de interesele Ungariei, de interesele rasei maghiare. (Strigăte în stânga: Și noi voim aceasta!) Dar așa ca nici interesele noastre să nu fie atinse și vătămate, căci fără aceasta nu va fi pace nici odată, și noi nu ne vom da mâna cu o generație, care va prevedea — precum a prevăzut poporul, căci eu mult mă învârt între popor — cauza dreaptă și legală a pretențiilor noastre politice.

Muzsa Gyula: Volesc sistem de cantoane!

Lucaciu: Va fi sau nu sistem de cantoane, aceasta nu formează acum obiect de discuție. Ne vom năzu, că ce va deveni spre binele țării și cu consimțire comună vom întrebuiți ce vom afla de bun, dar pot să zic, cu regulamentul revizuit nu vom putea rezolva chestia aceasta. (Aprobări în centru.)

Muzsa Gyula: Întălu cantina apoi cantonul (ilaritate și sgomot).

Președintele (sună): Rog liniște!

Lucaciu: Dacă vom trata chestia naționalităților așa precum au tratat-o până acum domniile miniștri atunci rău serviciu facem iubitei noastre țări. Prin urmare trebuie să ne abatem pe alte cărări, trebuie să ne propunem alte idei de direcțiuni și în privința aceasta numai ideea libertății să ne fie de directivă.

Ideia libertății, on. cameră, în aceea direcție și în aceea formație precum o aduce cu sine civilizațiunea; civilizațiunea noastră însă trebuie să fie întărită și sfințită de ideea creștinismului.

Prin urmare ideea civilizațiunii creștine trebuie să ne conducă, pentru că aceasta este ideea stimei reciproce. Și dacă noi aprindem făclia libertății la lumina ei sfântă și veșnică, vom putea să intrăm și pe alt teren pe care politicienii mărunți de așemeni au zugrăvit dușmani. La noi se observă oarecare destrămare în privința ideilor politice. Asta o vedem pe toate terenele, așa și în ce privește chestia naționalităților... Tocmai de aceea în chestii sociale trebuie să revenim la singura bază mântuitoare, care...

Președintele: A doua oară te rog dl. deputat, ca să faci bine, să rămâi la obiect.

V. Lucaciu: În legătură cu revizuirea regula-

mentului camerei și domniile miniștrilor și dl. dep. Nagy Emil... (Sgomot).

Președintele: Mă rog, dl. deputat intră în dezvoltări generale, cu privire la chestia socialistă. Aceasta însă nu stă în nici o legătură cu asprimea regulamentului.

V. Lucaciu: În legătură cu revizuirea regulamentului și cu cele expuse deja și tot în același și de idei volesc să spun numai, că nu trebuie să ne temem de social-democrați, de groaza socialistă, pentru că noi avem făclia luminătoare, cari în această chestie ne poate duce la punctul liniștilor, în aceasta e spiritul creștinesc.

Nagy Emil: Acum să aprobe Mezőfi!

V. Lucaciu: Dl. deputat Mezőfi Vilmos ori și unde va afla cuvântul dreptății îi se va închina.

Mezőfi Vilmos: Lui Isus Hristos da, pentru că și Isus Hristos a fost adevărat neaș socialist.

V. Lucaciu: Nu trebuie să scrutăm bibliotecile și trecutul istoric așa temelnic și amănunțit ca tocmai să mă abat dela obiect, ci să mergem numai la acel conducător ce nu se poate înșelă, a cărui făclie eu totdeauna am urmat-o și am căutat să o venerez și sub a cărui steag voesc să lupt pentru interesele patriei. Acolo voi descoperi aceea lumină, aceea învățătură binefăcătoare, care va lua odată și pentru totdeauna ascuțitul primejdiei socialiste. În legătură cu revizuirea regulamentului ar trebui să-mi spun modestele mele observări pe baza dreptului de a încheia discuția, cu privire la dezvoltările politice ale dlui deputat Bánffy Dezső, dar fiindcă, trebuie să mă abat la interpelațiuni, rog on. cameră și pe dl. președinte a-mi permite, ca vorbirea să-mi-o pot continua în ședința următoare.

Președintele: Pe dl. deputat îl rog, ca să facă bine să frunzească din când în când regulamentul camerei. Regulamentul camerei exclude cu totul, ca vorbirea să poată fi întreruptă și apoi continuată în ședința următoare.

V. Lucaciu: Bar. Bánffy Dezső cu privire la regulamentul camerei a spus următoarele (citește): »Eu mă tem că majorități absolute nu se vor prezenta și dacă astfel de majorități nu se vor prezenta, atunci nici această modificare plănuită a regulamentului nu va corespunde scopului, pentru că de unde vom lua noi 150 de oameni cari să vrea același lucru. Va urma o situație, sistemul grupelor, care e blăstămul Franței, care sistem face imposibile împrejurările din parlamentul francez. Mai trebuie să spun și aceea, că nici votul universal nu asigură totdeauna validitatea voinei generale a poporului« etc.

Onor. Cameră! În legătură cu revizuirea regulamentului dl. deputat baronul Bánffy Dezső a intrat în dezvoltarea unui întreg sistem politic. Eu mă simt obligat a-l urma în drumul acelor dezvoltări, într'atât, întrucât nu m'ași abate dela obiect. Da ce rău e dacă vor încetă acele majorități organizate, despre care știm, că totdeauna s'au dezvoltat în direcțiune absolutistă, așadar a căror dezvoltare au adus o destrămare politică în fiecare stat al Europei, și cu deosebire în Ungaria, ceace am aflat ch'ar în epoca tristă a partidului independentist. Stabilitatea acestuia nu numai că nu e de dorit, dar e dorit ca să fie schimbat. Și ce pagubă ar fi dacă atât pe terenul vieții politice cât și pe alt teren al vieții publice de ex. pe terenul justiției, economiei și științei, am introduce așa numitul principiu de descentralizare? Apoi numai o unitate să fie în țară?

Preș.: Te rog dl. deputat să faci bine să rămâi la obiect.

V. Lucaciu: Referitor la ceace a zis Bánffy în această privință volesc să spun, că așa numita descentralizare, nu numai că n'ar fi spre paguba țării, ci chiar în avantajul ei. Dacă în Dobrișin sau în Kecskemét sau în celelalte centre s'ar dezvoltă o viață politică puternică, care în privința culturală și economică...

Preș. (sună): Mă rog aceasta nu stă în nici o legătură cu revizuirea regulamentului; nu pot îngădui ca dl. deputat să te abată dela obiect. (Aprobări).

V. Lucaciu: ...și ar face valabilă influența sa, dacă de acolo ar veni în dietă, dacă în obiectul revizuirii regulamentului n'ași permite o astfel de dezvoltare a cauzei, care dezvoltare o duceți tocmai la scopuri contrare și pe bărbatul ce cugetă politicește îl conduceți la rezultate contrare, și prezentați acele argumente conform cărora țara le recunoaște de tendențioase, le cunoaște în legătură cu propunerea referitoare la revizuirea regu-

lamentului, că aceea va fi spre binele țării, dacă și în această privință va urma descentralizarea.

Știm, meu coleg deputat baronul Bánffy Dezső în legătură cu revizuirea regulamentului ne spune una alta despre o oare care conversație politică ținută în Viena și continuată în Pesta.

Cu deosebire zice (cetește): »Cunosc chestia aceea — în Noemvrie 1894 am avut ocaziune cu un însemnat bărbat de stat austriac — azi nu mai trăiește — să vorbesc despre chestie. În anumite cercuri conducătoare — zic respectivul nu mai trăiește — atunci a fost vorba de o anumită apropiere de naționalități și croați, ca prin oferirea unei concesiuni oarecare acestora, să se înlăture domnia partidului independentist.

»Pe lângă condiții foarte plăcute mi s'au făcut oferte, și le-am respins, le-am respins pentru că o condiție era ținerea în suspens a proiectelor de lege de politică bisericească, cari proiecte atunci încă nu erau sancționate, a doua însă ștergerea partidului organizat al majorității. Și azi sunt de aceeași părere, că dincolo de Leitha aceea transformare, care face imposibilă organizarea noastră unitară de partid și alcătuirea majorității absolute, cu bucurie o salutați, crezând că e în interesul lor și nu va urma întărirea statului național maghiar...

Președintele: Știm, dl. deputat, dieta la începutul ședinței a hotărât ca la jumătate la două ne vom întoarce la interpelații. Te rog dl. deputat să faci bine să scurtezi vorbirea și să închei, ca să putem împlini dorința camerei cu privire la această hotărâre. (Aprobări).

Lucaciu: Bucuros on. cameră! Nu vreau să abuzez de răbdarea nimănui, dar dacă deja vremea a trecut, nu sunt în poziția aceea, ca să-mi închei vorbirea. A-mi scurta vorbirea înseamnă, a-mi recomanda proiectul de rezoluție spre primire. (Strigăte sgomotoase în stânga: Asta-i corect! Aprobări în stânga. Sgomot.)

Aici astfel de idei politice esențiale s'au pronunțat (Sgomot și strigăte în stânga: Apă bătrânului!) din partea conșilor și miniștrii Andrássy Gyula și Apponyi Albert, că la acestea nu pot reflecta din cauza timpului scurt, atunci sunt silit să-mi închei vorbirea și să rog onor. cameră, să facă bine, a-mi da ocaziune, ca altădată să-mi pot exprima părerile referitor la acestea. Acum însă recomand proiectul me ude rezoluțiune spre primire. (Aprobări în centru. Strigăte sgomotoase la stânga: Asta-i corect! Aplauze la naționaliști).

NOUȚĂȚI.

ARAD, 23 Martie n. 1908.

— P. S. Sa Episcopul Ioan I. Pap, este în Budapesta, la ședințele fundațiunii Gojdu.

— Știri personale. P. S. Sa Episcopul dr. V. Hossu al Lugojului, trecând azi prin Arad, a făcut vizită la aia P. S. Sa Episcopului nostru. Episcopul Aradului nefiind acasă, P. C. Sa protosinelul R. R. Clorogariu a făcut onorurile casei și P. S. Sa din Lugoj a fost, la amezl, oaspele aulei episcopescii. La masă au fost P. S. Sa Episcopul Hossu cu însoțitorul său canonicul dr. Boroș, apoi dr. N. Oncu, prosp. Luca, referentul bisericesc G. Popovici, secretarul V. Goldiș, referentul școlar dr. G. Ciuhandu, referentul Sărb, avocatul P. Truța, diaconul Cornel Lazar și juristul D. Truța.

S'au rostit mai multe toasturi; cel dintăiu de P. S. Sa Episcopul dr. V. Hossu, pentru »fratele său în Cristos episcopul Aradului«, răspunzându-i P. C. Sa protosinelul R. Clorogariu care a ridicat toast pentru înaltul oaspe.

În tot decursul mesei a domnit cea mai mare cordialitate.

— Moștenitorul de tron în Ungaria. Din Sopron se telegrafiază, că moștenitorul de tron Francisc Ferdinand în cursul săptămănei viitoare va călători la moșia contelui Festetich din Berzence, unde va lua parte la vânătoare de pești.

— Predică. Ieri a predicat în Catedrala română din loc dl. părinte Traian Vașian.

— Hirotonire. Sămbătă a fost hirotonit de către P. S. Sa Episcopul Aradului întru preot dl. Terențiu Popa; iar Duminecă dl. George Todan, preot ales în Bălța (Bihor).

— **Despre papa.** »Le Matin« află din Roma, că în timpul din urmă papa a îmbătrânit și slăbit foarte rău. Pricina nu e boala, ci supărarea ce-l căsunează întinderea ideilor zise moderne chiar printre preoți.

Biserica a trecut prin împrejurări grele, dar dacă modernismul se întinde între preoți, asta înseamnă că a cuprins cangrena însuși părțile nobile ale trupului bisericii.

— **Massillon Colcon**, unul din cei împușcați din porunca dictatorului din Haiti, era poet talentat, bine cunoscut la Paris, unde a fost secretar de legeție al republicii negre. A publicat și trei romane, în care analizează sufletul femeii: *La Blanche*, *La Mulâtresse*, *La Notre*.

Colcon vrea să facă din Haiti capitala intelectuală și morală a lumii negre, trimițând pretutindeni misionari și învățători. Are două copile la Paris, într'un pension: una neagră și altă arămie.

— **Camille Flammarion** publică o cercetare despre ploaie. Deoarece la Paris sunt observații dela 1869 până azi, măcar că având oareși cari lătuoaie dela 1754—1773, dela 1797—1804.

Dela 1804 încoace observațiile sunt neîntrerupte. Mai e de ținut seamă că în 1873 au mutat observatorul din Paris la Montsouris, la vre-o 1600 de metri la Mizăzi. Deci nu poate fi vre-o deosebire însemnată.

Din mijloacele anilor celor mai secetoși din perioadele mai mici, cât și dacă le alăturăm pe ale celor mai ploioși.

Perioada de 35 de ani, lui Brückner, nu se adevărește. Se vede însă una între 10 și 11 ani. La 1900 a fost minim de ploaie, la anul 1908 e unul de maxim și apoi vor veni vre-o cinci ani cu ploaie mai puțină în 1913 când va fi iar secetă mare.

— **Atragem atențiunea cetitorilor noștri** asupra firmei *R a a b K á r o l y*, fabricant de instrumente muzicale în Zombor, ale cărui instrumente muzicale le recomandăm cu căldură, deoarece sunt recunoscute pretutindenea de bune. Aceasta firmă care furnizează nu numai în țară ci și în România și Serbia e recunoscută de solidă și cu serviciu prompt, și-a ajuns cel mai mare renume. Firma amintită trimite ori cui cataloguri ilustrate gratuit și porto franco.

x **Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux** de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la urmașul lui Müller *S o m l y a i*, Kolozsvar, Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelambre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cisălate 72 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

Felurimi.

Mină de aur. După cum spune »Science and aid of Hinings«, cea mai adâncă mină de aur din lume se află în provincia Victoria din Australia.

Adâncimea acestei mine e de 1200 metri. Se găsește acolo cuarț care dă până la o uncie aur de tonă, cum a stabilit de curând Dunn, directorul oficiului geologic al provinciei, din probele ce i-s'au înalțat.

Cea mai scumpă carte din lume e o copie a Coranului, care se păstrează în orașul mohamedan Ispnan-Ruza (Persia).

Învălitoarea lungă de 26 cm. și lată de 10 cm. constă dintr'o placă de aur curată, groasă de 4 mm. Împodobită în mijloc și la colțuri cu figuri simbolice făcute din pietri prețioase. Cartea e scrisă pe pergament și prețuiește 500.000 de fr.

Despre Marte. În privința dovezei că în atmosfera lui Mart se află apă, drul Archenhol scrie că i-a ieșit dreptatea că pe aceea planetă sunt, în adevăr canale, late de câte 50 de klm., făcute de ființi înțelepte spre a aduce apa ghețurilor ce se topesc în timpul căldurilor, pe rând, la amândoi poli.

Mai spune că Lowel a reușit să descopere a-buri de apă în văzduhul lui Mart, întrebându-l instrumente foarte simțitoare și foarte scumpe, cum nu s'au mai întrebuit alurea.

Ultime informațiuni.

Declarația lui Justh. Budapesta, 23 Martie. Justh Gyula, președintele dietei a declarat că dacă până la 1911 nu se pune temeiul *băncii naționale ungare*, el părăsește partidul și cu cei cari îl vor urma, va duce o luptă pentru realizarea acestui postulat al partidului 48-ist.

Partidul stâng extrem. Dobrișin, 23 Martie. *Ieri partidul stâng extrem a ținut aici o mare adunare populară, în care s'au rostit vorbiri fulminante contra kossuthiștilor dela guvern, și îndeosebi contra lui Kossuth, care risipește marea comoară politică rămasă dela tatăl seu. Totodată s'a organizat și partidul. A prezidiat bătrânul Szapanyos, care la 1849 fusese, în Dobrișin, alături cu Kossuth Lajos, când s'a detronat casa de Habsburg.*

Urmarea tragediei. Lisabona, 23 Martie. Rana dela brațul regelui Manuel, primită cu ocazia tragediei zguduitoare, a cangrenat. Doctorii au declarat că este absolută nevoie de a-i amputa brațul, altfel nu răspund de urmări.

Sfârșitul discuțiunilor.

— Ședința dela 23 Martie a Dietei. —

— Prin telefon. —

Prezidează Justh și apoi Návay.

Dintre naționaliști sunt de față dr. V. Lucaciu, M. Polyt, dr. Hodja, dr. A. Vlad, C. Brediceanu, Skiciak, Ivánka și Pop.

Discuția generală asupra regulamentului dietei e pe sfârșite. Mal e un singur orator: Molnár Jenő.

Pe coridor se colportează știrea, că și *acest proiect de lege va fi condensat într'un singur articol, ca astfel discuția pe articole să nu țină mult.*

Cel dintâiu, vorbește la ordinea zilei Csépany Géza, care atinge iarăși chestia naționalităților, vorbind cu echitate despre noi.

Face imputări majorității că nu apreciază la justa valoare și însemnătate această chestie și cu atât mai puțin își dă silința s-o rezolve. În nici un caz, zice, revizuirea regulamentului dietei nu însemnează o apropiere măcar spre rezolvarea chestiei naționalităților. Felul cum ar trebui să procedem, continuă, l'a indicat Eotvös, la 1868, lăsându-se teren pentru cultura etnică a fiecărui neam, dându-se libertate deplină individuală și în același timp respectându-se și asigurându-se și națiunea maghiară. În această epocă de libertate a popoarelor, nu se poate ajunge la nimic prin teroare și condamnabile măsuri de opresiuni. Neagă că ar exista o primejdie din partea croaților.

Din partea slovacilor vorbesc cu multă vervă și argumente Ivanka și Hodja, cel dintâiu insistând îndeosebi asupra faptului că bărbații de stat unguri cunosc chestia naționalităților numai din articolele șoviniste ale ziarului »Budapesti Hirlap« și din cărți ungurești tendențioase. Prin revizuire se țintește la lucruri cari numai în Africa se tolerează.

A mai vorbit contra dr. Pop, după care ședința s'a ridicat la orele 2.

Economie.

»Oraviciana« și a ținut Jol, la 19 Martie c. adunarea generală sub presidiul directorului Ilie Trăilă. Au participat peste 60 acționari, cari au reprezentat și prin plenipotențe, 133 acționari cu 2200 acții și 1200 voturi, fiind astfel reprezentat un capital societar de 220.000 cor.

Ca un product al păcii înveselitoare, ce s'a sălășuit între românii din Oravița și jur, adunarea generală a decurs în ordine perfectă, stărnind mulțumire și o bucurie generală între toți acționarii.

Rezultatele arătate prin sporirea depunerilor cu 92.000 cor., ridicându-se astfel suma depunerilor la 1.869.631.65 cor.; circulația rasei 1.849.475.64 cor.; întrag reverimentul 19.396.824.22 cor.; fondul cultural și de binefaceri 4789.77 cor. Toate fondurile de rezervă 310.000 cor.; venitul net 78.004.42 cor.

Dupăce prin sculare se onorează memoria răposatului membru în direcțiune Toma Stanca și primindu-se complet toate propunerile direcțiunii se relege toți membrii de până acum al comitetului de supraveghere: I. E. Târșnu, Cornel Sirlimbei, George Jianu, N. Beloane, G. Dragoescu, Iacob Botoș și Iuliu Roșu, iar în direcțiune, în locul răposatului Toma Stanca, se alege preotul Sinsle Bisteanu din Jurjova.

Decurgerea exemplară a adunării, cum și destolnicia și greutatea personală a cărmaciului »Oravicianei«, servă de o garanță desăvârșită a viitorului de aur al acestui institut de bani, plasat la vreme de înălțășii noștri în cel mai mănios colț al țării noastre, având și înțelegându-se pe deplin menirea frumoasă de a înălța românimea din aceste părți. (»Progresul«).

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 23 Martie 1908.

INCHEEREA la 3 ORE :

Orșu pe Apr. 1908 (100 sig.)	23.26—23.28
Secară pe Apr.	21.16—21.18
Ovăș pe Apr.	15.42—15.44
Cucuruz pe Mai 1908	13.24—13.26

INCHEEREA la 4 ORE :

Orșu pe Apr.	23.36—23.38
Secară pe Apr.	21.20—21.22
Ovăș pe Apr.	15.44—15.46
Cucuruz pe Mai 1908	13.30—13.32

BIBLIOGRAFIE.

»Economia«, foaie economică ilustrată. Anul IV nr. 6 (2/15 Martie, 1908). Cuprinsul: Staturi pentru îngrijirea vitelor; Pari pentru pomi; Să sămănăm în straturi mai de timpuriu ori mai târziu? Informațiuni: Distribuție gratuită de pomi; Zahărul se scumpește; Ticăloșii la vânzarea de semințe pentru grădini; Societatea pe acți, »Orientul«. Varietăți: Înălțimea tulpinei la pomi; Producerea gunolului de vită; Nutrirea mielilor; Decizuni juridice de interes pentru economi. Foaia apare în Caransebeș, de două ori pe lună sub redacția magistrului sivanal Alexandru Diaconovici. Abonamentul pe an 4 cor., pe 1/2 an 2 cor.; un număr 20 fil.; pentru România abonamentul pe an 5 lei.

Poșta Administrației.

Nicolae Câmpean, Maidan. Am primit 12 cor. ca abonament până 1 Iulie 1908.

Dlm. Popovici Budinți. Am primit 10 cor. ca abonament până la 15 Aug. 1908.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor proprietar George Nichin.

Farmacia la „Regina Elisabeta“
laborator medical și cosmetic
Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental sau gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscute sub sticlă „Elisabeta“.

Cremă de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței frăgimesea tinereții, împiedică formarea orștelor, face să dispară imediat pișturile, petele de float și tot felul de necurățenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de erin „Elisabeta“, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frum seței, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fil.

Spirit de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împiedică formarea mătreței, întărește rădăcinile bolnave ale părului. Prețul 1 cor. 60 fil.

„Buzodol“ contra asudării picioarelor și a mâinilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul depozit la fabricantul. Comandele din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se socotește împachetarea și porto.

Lemle József, farmacist

**Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inimă română**

și numai dela comercianți români să cumpărăm
Cine va cumpără în anul acesta (cel puțin de 5 ori) dela comerciantul român: **F. A. Degan din Fiume (Postafioek Nr. 163)** va primi de anul nou un călindar românesc de părete gratis!!

Așa un călindar frumos nu a mai apărut până acuma. Pentru cei interesați amintim, că conține un Bloc (carte) cu 365 foi în care se află toate sărbătorile noastre. Va avea și o corfă frumoasă pentru epistole sau lucruri de mână și pe deasupra, reprezintă în pictură artistică și portul Fiume.

Acest calendar împodobește ori-și-ce saloan deci recomandăm să nu lipsească din nici o casă românească.

Cereți prețurent românesc gratis! Degan trimite (franco) în un pachet de 5 kgr. și mai multe mărunțișuri.

Mulți îi laudă cafeaua cea bună, care costă 1 kgr. numai 1 fl. 20 (2 cor: 40), apoi Tea aromatică, Portocale dulci în corfă de 5 kgr. Ciocoladă, «Aparat pentru fertul laptelui tare practic». Mandule, Sardine, Stafide etc., pe cari la el în totdeauna le aflăm proaspete și cu prețul cel mai ieftin. Cei mai de frunte români comandă dela el. *Faceți comandă de probă frați români și vă veți convinge.*

Scrieți românește!

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

Instiintez pe on. public că mi-am mutat măcelăria pe Szabadság-tér în edificiul teatrului vechiu unde, vind carne proaspătă de porc cu 68 cr. Untură curată cu 68 cr., slămina, cu 68 cr., șunca afumată cu 90 cr. înainte 80 cr. cotlete 90, coaste 72, picioarele cu 60, mațele cu cele mai favorabile prețuri de zi. Mațe și săpun de uscat de casă, varză acră, napi crastaveți și pipărei se pot căpăta în măcelăria lui **Garay Károly**, în Arad pe Szabadságtér.

Numai e emigrare!

pentru că și la noi poate câștiga ca'n America, dacă se ocupă cu industria noastră de casă.

Dă lămuriri prima întreprindere din Ungaria de Sud de mașină de împletit în casă **Kötögép vállalat, Szeged, strada Iskola nr. 18.**

Cea mai mare și mai ieftină firmă de grădinărit din țară.

200,000 bucăți de ultoi de viie, 200,000 bucăți riparia, 100,000 bucăți pomi frumoși cu coroană 200,000 bucăți trandafiri nobili, 100,000 bucăți arbori de lux și cireși de lux se pot căpăta cu un preț fabulos de ieftin, catalog de specii și prețuri se trimit **gratuit și porto franco, — firma — Váradvelencei műkertészeti és rozsatelep Nagyváradon.**

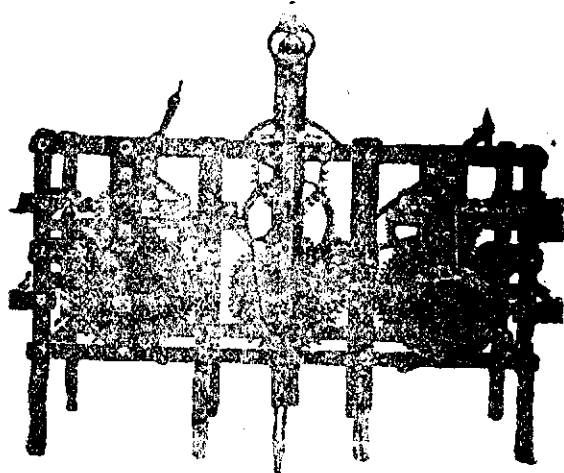
Jgaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu
ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

MEZEY DEZSŐ, ciasornicar de tarauri.
ORADEA-MARE, str. Szent János nr. 320.

Am onoare a atrage atențiunea on. public asupra atelierului meu de ciasornice de turnari unde se fabrică ciasornice excelente al căror mecanism a fost premiat la mai multe expoziții, cu roatele principale făcute din metal roșu, cu fuse separate mobile, cari înlesnesc tragerea ciasornicului și să-ma care ține greutatea e din fer fin-cuit provăzat cu suluri de fer și cu șurabuci cari regulează pendula. Mă anrajez a arangea ciasornice de turn gata, pe lângă garanție și rasponzabilitate, despre mergerea exată a ciasornicelor garantez.

Atențiune!

Vecerne și sete.

Slăbit și ostenit e fiecare lucrător, care în zile călduroase își astâmpără setea cu vin, rachiu sau bere.

Cu voie de lucru și cu putere însă rămâne fiecare, care folosește ca **astâmpărător de sete** un pocal rece de cafeiu »Enrilo«.

Fertura aceasta »Enrilo« se pregătește foarte simplu.

Iai la un litru de apă cam 2 lingurițe de cafeiu pline — 10 grame: înlocuitor de cafeiu Enrilo a lui Franck, îl lași să fearbă bine 5 minute, (la primul clocot îl mesteci odată:) și'l lași 3 minute apoi să se așeze, torni apoi fertura limpezită, pui ceva zahăr și'l lași (într'un vas cu apă rece sau ghiață) să se răcească.

Un litru de cafeiu de acesta gustos »Enrilo« vine cu zahărul dinpreună numai pe **3 fileri.**

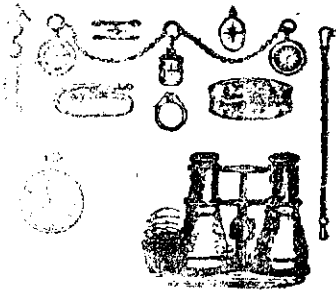
Pentru lucrătorul »Enrilo« aceasta ca **astâmpărător de sete** față de vin și de bere e o crutare insemnată la săptămână.

Cu lapte formează cafeiul »Enrilo« un dejun și o cină foarte bună.

Atențiune!

Cafeiul acesta »Enrilo« se fabrică numai în fabricile lui Henr. Franck și, se căpăta în fie-care băcănie.

Gratis! trimit oricui cine se adresează la mine, catalogul de pețur care a apărut de curând despre

ciasornice de prima calitate și bijuterii, ciasornice bine regulate remontoir cu 5 coroane 60 fil., un ciasornic de terzit perfect cu 2 cor. 90 fil.

Cadouri mari de Paști!
Győző Brucker Nándor és Társa
măiestru de ciasornice.

Győr 75.

Au sosit noutăți de primăvară!

Intorcându-mă din călătoria mea pentru târgueli, aduc la cunoștința onoratului public, că **mi-am asortat din nou prăvălia mea de mode pentru dame și domni.**

Stofe negre și colorate pentru costume, **de lainuri** frumoase franceze, **zefire** englezești pentru bluze, cretoane, voiluri, stofe pentru haine de case și negligouri, toiluri colorate, picheturi. Mare asortiment în mătăsuri pentru rochii și bluze. Mai departe dantele, aplicații și șireturi de garnitură, panglici șinè, cordoane de mătășă și de elastic. Pânză de bumbac și de ață. Albituri pentru dame și bărbați, ștergare, garnituri de cafea și de damast. Covoare, perdele, coverturi de pat și de masă stofe de mobilă și mai multe articoli care nu se pot înșira aici.

Ciorapi lucrați de robi pentru dame, bărbați și copii.

Cu toată stima:

George Jancovici,
Arad, Strada Forray 2.

Principiu: **folos puțin și mare circulație.**

Serviciu conștiencios!!!

Serviciu conștiencios!!!

GEORG DÉCSI

măiestru de instrumente muzicale
SIBIU, str. Ocnei Nr. 10.

Magazin de tot felul de instrumente muzicale, depozit bogat de cele mai bune coarde. Primește și execută prompt tot felul de comande din provincie, precum reparaază bine și ieftin orice lucrare ce aparține acestei ramuri.

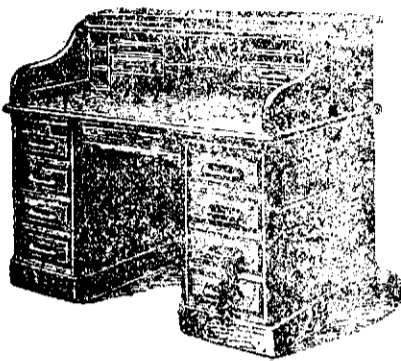
Gergely István,

măsar de edificiu și mobile de artă.

Fabrică cu desene patentate.

Kolozsvár, str. Monostor nr 7.

Se recomandă publicului din loc și provincie: primește montarea edificilor a odăilor și bucătărilor, precum și cafenele, biurouri, și prăvălii mai departe lucrează portale după desenul dat sau

după desenul propriu dela cele mai simple până la cele mai complicate cu prețuri favorabile și executate :: cu punctualitate. ::

Cel mai potrivit timp de sămănat.

Pentru sămănăturile de primăvară

recomandăm semințele sigilate din partea controlului de semințe a statului.

Semințe de lucernă, trifoi roșu, trifoi alb, trifoi svedian, trifoi de hemei, trifoi încarnat, trifoi de rouă, trifoi cu păstăie și diferite semințe de iarbă, napi de nutreț din Germania de nord, semințe de in.

Cucuruzregina Prairiei, Cinquantino, semințe de cele mai valoroase legume și de flori, puternică și veritabilă, curată. Ceară de pomi, treisterafia, treiste cu șaivă, troicare nichelate și foarfeci de animale cu prețuri ieftine.

Comandele din afară se îndeplinesc prompt și exact.

Catalog de prețuri ilustrat porto-franco.

Hala de vândut și economiei de pământ. (Bezirksvereins).

Sibiu (Nagyseben).

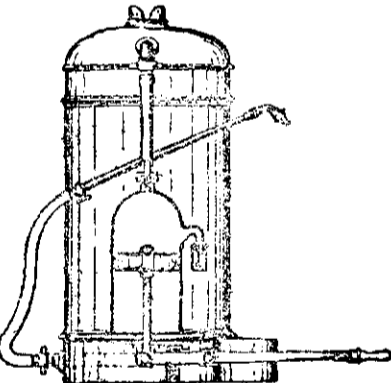
Cum: sameni așa seceri.

Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

Nou! INDUSTRIE MAGHIARĂ! Nou!

Cele mai bune stroptoare de vii ale prezentului.

Succesul universal al unei inventațiuni - maghiare!
Descoperirea lui LUGOSI FERENCZ.

A cutreierat deja lumea întreagă și o folosesc cei mai renumiți proprietari de vii

Stropitoarea de vii

fiindcă e cea mai bună, cea mai perfectă din timpul prezent și se economisește mult timp și materie, nu se strică, garanție pe 5 ani. Singurul fabricant:

Lugosi Ferencz în Gzepléd.

Negustorilor prețuri reduse.

Nou! Catalog de prețuri gratuit și porto franco. Nou!

Pompe de fântâni artezice și artificiale

Cele mai bune stroptoare de vii ale prezentului.

cu presiune înaltă și mică, cu toate sistemele.

Aranjarea de părți constituante de pompe, motoare de imblătit, de mori și agricole. Repararea basinelor de apă și a pompelor.

Jeszenovits Miklós

atelierul de pompe și mașini de fabrici, turnătorie.

Szabadka, régi Szénatéren.

Servim cu plăcere planuri și tabloul cheltuelilor.

Negustorilor prețuri reduse.

Nou! INDUSTRIE MAGHIARĂ! Nou!

Cele mai bune stroptoare de vii ale prezentului.

Unde să cumpere omul cele mai bune, mai ieftine și mai fine oroloage, țvikeri, ochelari, lanțuri de oroloage din aur, argint și nichel pentru strapate.

Atelier mare de reparat ciasonice în mod favorabil și punctual, lucrările trimise din provincie se săvârșesc punctual și repede.

Francisc Rill

SIBIU, str. Cisnădiei Nr. 16.

Negustorilor prețuri reduse.

Făină de orez, perii de dinți, cosmetecuri de bărbierit cea mai fină calitate.

Cele mai bune stroptoare de vii ale prezentului.

RIEDL ÖDÖN

fabricant de pepteni și prăvălie de garnituri de păr pentru dame — săpun, perii, parfum și mărunțișuri.

Arad, József főherceg-ut 9. (vis-a-aviz de biserica nouă evanghelică.)
Telefon 372.

Tot felul de lucruri în bransa aceasta, lorgnete de scoică brună și deschisă, os de elefant, de os veritabil de bivol ș. a. repararea cu prețuri favorabile.

Negustorilor prețuri reduse.

Pomadă de mustată, perii de mustată, punguțe de mână și portmoneuri, bricege, briciuri foarfeci, isvorul cel mai ieftin de unde se pot procura.